У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 158. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 27-го СЕРПНЯ 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 27, 1971 No. 158. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 26 серпня 1971

В АМЕРИЦІ

УРЯД ЗСА дозволив використати 800 мільйонів долярів із фондів ощадностево - позичкових асоціяцій на уділювання морґеджових позичок, зменшуючи разом із цим відсоткові ставки для таких позичок із сім і пів відсотка до сім відсотків. Федеральна Рада для банкових позичок на будову домів устабілізувала також висоту морґеджів і відсоткових ставок уділюваних Федеральною Житловою (ФҐА) та Ветеранською Адміністрацією.

В ЧИКАҐО ПОСТАВЛЕНО В СТАН ОБВИНУВАЧЕННЯ стейтового прокуратора Едварда В. Ганрагана та тринадцять інших осіб за здійснені ними намагання припинити судове слідство в справі вісьмох чикаґівських поліцаїв, які зробили налет на мешкання Чорних Пантер в дні 4 грудня 1969 року і вбили двох членів цієї негритянської організації. Разом з Ганраґаном, між 13 іншими особами, поставлено в стан обвинувачення також усіх вісьмох поліцаїв, причетних до цієї справи. Згідно з пресовими повідомленнями, Ганраган мав втішатися спеціяльною протекцією посадника міста Чикаґо Ричарда Дж. Дейлі.

КОМАНДАНТ НЮЙОРКСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ Патрик В. Морфі плянує перевести 30 до 35 поліційних дедективів, які виконують свою службу в негритянській дільниці Ню Йорку Гарлем, для службових призначень в інших дільницях. Має відбутися це з метою викорінення корупції в рядах поліції.

В САН ФРАНСІСКО мали початися в середу 25 серпня нові повні переговори в справі закінчення страйку портових вантажників, який триває вже 55 днів і спаралізував у великій мірі торговельне життя на Заході ЗСА. Повідомили про відновлення переговорів представники професійних спілок та корабельних компаній.

ДЕМОКРАТИЧНИЙ СЕНАТОР ДЖОРДЖ МЕКҐОВЕРН, який плянує кандидувати на Президента ЗСА у виборах 1972 року, заявив, що головними темами його виборчої кампанії будуть справи економіки, а не війни у В'єтнамі. Стверджуючи, що його неґативна позиція щодо в'єтнамської війни була й залишається ясною, МекҐоверн заявив, що господарські справи політично більше важливі й вирішальні, як справи війни. Якщо йде про нову економічну програму през. Ніксона, то МекҐоверн оцінює позитивно контролю цін і платень та заходи для стабілізації доляра, але вважає шкідливими інші заходи, зокрема зменшення податків для підприємців і збільшення податків на імпортовані товари.

ПРОВІДНИК ЖИДІВСЬКОЇ ЛІҐИ ОБОРОНИ РАБІН МЕЇР КАГАНЕ сповістив, що його Ліґа плянує зорганізувати нічні стежі, озброєні у рушниці 0,22 калібру для охорони жидівських мешкань і крамниць на Брукліні і в інших дільницях Ню Йорку. Виник такий плян у зв'язку з убивством жида Бено Спєвака, колишнього в'язня гітлерівських концтаборів, що його застрілили два молоді негри у п'ятницю минулого тижня в його ж крамниці із солодощами на Брукліні.

У СВІТІ

ПАРИЗЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРО В'ЄТНАМ БУЛА центральною темою одногодинної конференції президента Ніксона з новопризначеним на голову американської делеґації у Парижі, амбасадором Вілліямом Портером, у Сан Клементе у Каліфорнії. Президент Ніксон заявив Портерові, що той повинен „переговорювати про всі справи, про які захочуть переговорювати комуністи". Вілліям Портер відлетить до Парижу 30 серпня ц. р.

ЦЕНТРАЛЯ МІЖНАРОДНОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА У ЖЕНЕВІ МАЄ надію, що „відлига" в американсько - комунокитайських відносинах допоможе до звільнення американських воєнних полонених, що їх тримає Північний В'єтнам. Президент Міжнародного Червоного Хреста Марсель Навіль відвідає Пекін, щоб поліпшити відносини тієї центральної міжнародної харитативної організації з Комуністичним Китаєм, і при цій нагоді заторкне знову справу американських полонених.

ГРЕЦЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ҐЕОРҐ ПАПАДОПУЛЬОС ЗВІЛЬНИВ всіх 30 членів свого уряду, щоб перевести його основну реорганізацію. Здогадуються, що Пападопульос затримає у новому своєму уряді тільки двох давніх міністрів — свого дотеперішнього заступника Стиліяноса Паттакоса і міністра координації Ніколяса Макарезоса..

РУМУНСЬКА АРМІЯ І МІЛІЦІЯ ПОСТАВЛЕНІ у стан воєнного поготівля — принесла вістку одна ізраїльська газета. Вона твердить, що румунські керівні кола лякаються інвазії совєтських військ, за зразком совєтської інвазії до Чехо - Словаччини, бо — мовляв — Москва щораз більше невдоволена невтральністю Румунії у конфлікті між Москвою і Пекіном та опозицією румунського президента Чаушеску проти так званої „доктрини Брежнєва", яку придумано на те, щоб виправдувати совєтську інвазію до будь - котрої сателітної держави.

У СТОЛИЦІ ЄГИПТУ КАЇРО РОЗПОЧАВСЯ найбільший в історії тієї країни політичний процес. Між 91 цивільними і військовими підсудними, оскарженими у змові проти існуючого державного ладу, є колишній віце - президент Алі Сабрі, який часто їздив до Москви для переговорів з СССР про нові достави совєтської зброї для Єгипту, і колишній міністер військових справ, ген. Мохаммед Фавзі. Вони обидва видатні русофіли і тому той процес проти них посередньо вдаряє в Москву, яка вірогідно тихцем підтримувала їх змову на державний переворот.

ІНДОНЕЗІЯ І СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ВІДНОВЛЮЮТЬ співпрацю у ділянці техніки і торгівлі. До столиці Індонезії Джакарти прилетіли 11 мужчин і дві жінки, до яких вкедовзі долучиться дальших 13 совєтських фахівців, які обміркують з індонезійськими властями відновлення робіт над будовою двох, фінансованих Совєтами, фабрик — фабрики штучних навозів і сталеварні. Шість років тому перервано ті роботи і від того часу між Джакартою і Москвою взаємини були дуже холодні: це був наслідок невдатного комуністичного перевороту в Індонезії, після якого винищено сотні тисяч тамошніх комуністів.

У ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ ДИМІСІОНОВАНО військового міністра і шефа тамошнього військового летунства, яким громадська думка закинула недбальство і брак швидкої орієнтації та рівноваги духа, коли гурт в'язнів вилався з в'язниці й стріляниною промостив собі шлях до столиці держави, в якій настала паніка. Названі старшини думали, що це наїзд комуністів і викликали військо та летунство. Згинуло 38 осіб.

Спілка автомобільників робітників пристосується до вимог нової економічної програми през. Ніксона

Вашингтон. — Очолюваний Ліонардом Вудкоком провід Спілки Об'єднані Автомобільні Робітники заявив, що названа спілка пристосується до вимог започаткованої президентом Ніксоном нової економічної програми, зокрема до встановлених у цій програмі постанов про 90-денне замороження цін і заробітних платень. Склав цю заяву Ліонард Вудкок, досі дуже завзятий і категоричний опонент цієї програми, після відбутої у Вашингтоні розмови із президентом Американської Федерації Праці - Конґресу Індустріяльних Організацій Джорджем Міні. Минулого тижня Вудкок заявив був, що уряд президента Ніксона „може мати війну" із світом праці. Воднораз із цим провідник автомобільних робітників заявив, що його спілка не змінює свого неґативного засадничого становища до економічних заходів уряду. Вудкок заявив також, що його спілка буде координувати своє ставлення до заходів уряду у податковій ділянці із керівництвом АФП-КІО, із якого вона вийшла ще в 1968 році. Вудкок і Міні обговорили питання спільної стратегії в поборюванні встановленого президентом Ніксоном замороження цін і заробітних платень. Рівночасно повідомляють з Вашингтону, що директор встановленого президентом Ніксоном Бюра Надзвичайної Готовости Джордж А. Лінкольн заявив про відмову визнати право на вийняток від замороження заробітної платні для вчителів, міських службовців, дентистів і працівників фірм менаджерської консультації.

Націоналістичний Китай був попереджений про зміну політики ЗСА у відношенні до комуністичного Китаю

Вашингтон. — З політичних кіл інформують, що президент Ніксон, ще перед проголошенням про зміну політики ЗСА у відношенні до комуністичного Китаю і про свої відвідини в Пекіні повідомив про це президента націоналістичного Китаю Чіянґ Кай-шека. Мав зробити це през. Ніксон ще в квітні ц. р. через колишнього державного підсекретаря Роберта Д. Морфі, який тоді перебував на відвідинах на Формозі і був прийнятий Чіянґ Кай-шеком. Морфі поінформував Чіянґ Кай-шека, що уряд ЗСА рішений припинити свій опір проти допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй, але з тим, що ЗСА будуть рішуче обстоювати дальше членство націоналістичного Китаю в ОН. Перебував Морфі в Тайпеї, як голова ради Корнінґ Глесс Компані у зв'язку із плянами своєї компанії побудувати на Формозі фабрику телевізійних частин. Роберт Д. Морфі добре знайомий із генералісімусом Чіянґ Кай-шеком і його жінкою і зустрічався з ними в Каїро 1943 року та в Тайпеї 1952 року. В урядових колах з'ясовують характер відвідин Морфі, як півофіційну консультацію з Чіянґ Кай-шеком щодо можливих наслідків допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй та „співіснування" обох Китаїв на їх терені.

Підготова до величавих святкувань 100-річчя Лесі Українки в Клівленді в повному ході

Клівеленд, Огайо (І. Ф.) — Діловий Комітет всенаціональної маніфестації для відзначення 100-річчя народження Лесі Українки в Клівленді відбув в дні 20-го серпня ц. р. чергове засідання, яким проводив голова мґр Василь Ліщинецький. В засіданню взяли участь всі його члени: інж. Ірина Кашубинська — організ. референт, Володимира Кавка — реф. програми, Ольга Калушка — секретар, д-р Богдан Футей — реф. зв'язків, д-р Володимир Базарко — реф. походу і порядку, проф. Петро Лютий — реф. фінансів, інж. Іван Фур — преса, інж. Роман Возняк — реклама, Дарія Городиська, Ярослава Ґерґіль і Ольга Городиська — члени поодиноких референтур. В нарадах взяв участь також член Крайового Комітету мґр Іван Базарко, екзекутивний директор УККА, який зреферував плян святкувань 100-річчя Лесі Українки, що його виготовив і приняв на свойому засіданню Крайовий Комітет в дні 18-го липня ц. р. у Філядельфії. Діловий Комітет розглянув і схвалив ряд постанов технічного порядку та доручив їх реалізацію поодиноким референтурам.

В неділю 19-го вересня 1971 року, відбудуться у всіх українських церквах, православних і католицьких,

(Закінчення на стор. 3-ій)

ПІСЛЯ ДЕРЖАВНОГО ПЕРЕВОРОТУ В БОЛІВІЇ

Вояки із військових з'єднань льояльних до нового режиму президента Болівії полк. Гюґо Бензера охороняють в рямцях проголошеного винняткового стану порядок в Ля Пазі. Дотеперішній президент Болівії Хуан Хозе Торрес Ґонзалес перебуває в одній з чужоземних амбасад. В політичних колах думають, що новий режим дозволить Торресові і деяким із його прихильників виїхати на еміґрацію.

Стаття про трагічну смерть Алли Горської появилася в щоденнику „Чикаґо Трібюн"

Чикаґо. — Один із найбільших американських щоденників — газета „Чикаґо Трібюн" надрукувала п.н. „Висока ціна дисидентизму в Совєтському Союзі" в недільному числі за 22 серпня ц.р. в першій секції видання велику статтю Френка Старра, керівника вашинґтонського бюра цієї газети, про трагічну смерть київської мисткині Алли Горської, яка була вбита жорстоко 28 листопада 1970 року в таємничих обставинах в домі свого тестя у місті Василькові поблизу Києва. Написана стаття Френка Старра на основі матеріялів, опублікованих у поширюваному в Україні підпільному виданні „Український Вісник". Подавши коротко біографічні дані Алли Горської — народжена в Києві, закінчила Київський художній інститут і мала в час своєї смерти 41 рік — автор статті насвітлює ширше історію стосованих супроти Алли Горської шикан і репресій КҐБ і партійних чинників. Пригадує, що Алла Горська була співавторкою вітражу на пошану Т. Шевченка в Київському Університеті, знищеного брутально комуністом-ректором цього ж університету, і що за свою участь у створенні вітражу вона була припинена у членстві Спілки Художників України разом із другою мисткинею Людмилою Семикіною. З кінцем 1965 і з початком 1966 років, під час арештів діячів культури й молоді в Україні Алла Горська зазнавала безнастанних шикан з боку КҐБ за свою відмову зізнавати проти арештованих. В листопаді 1967 року Алла Горська брала участь в судовому процесі проти Вячеслава Чорновола і потім разом з іншими мистцями і письменниками проте-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Обидві частини Німеччини затверджують порозуміння щодо Берліну

Бонн. — Уряд Німецької Федеративної Республіки відбув в четвер 24 серпня довге засідання під проводом канцлера Віллі Брандта і після того його речник Кондрад Алерс відчитав заяву, що уряд готов переговорювати з східньонімецьким урядом щодо практичного переведення в життя порозуміння, що його в минулий понеділок 23 серпня амбасадори чотирьох великодержав осягнули в справі Західнього Берліну. Віцеміністри Еґон Бар з Західньої Німеччини і Міхаель Коґль із Східньої Німеччини, які вже стрічалися були раніше, поведуть перші наради. Окрему мішану комісію покликано для справи відвідин західніх берлінців у східньому Берліні і Східній Нмеччині. Речник Східньої Німеччини, заявив, що уряд „Німецької Демократичної Німеччини" не ставитиме перешкод у практичному переведенні порозуміння чотирьох амбасадорів. З західніх великодержав — Франція перша затвердила те порозуміння. Американський амбасадор у Західній Німеччині, Кеннет Раш відбув у Вашинґтоні 24 ц. м. довгу нараду з державним секретарем Вілліямом Роджерсом і відлетів до Сан Клементе, де в цій самій справі буде у президента Р. Ніксона. Не передбачується труднощів у затвердженні американським Урядом того порозуміння, що його речник французького уряду назвав „збалянсованим компромісом."

Совєтська преса продовжує кампанію проти Комуністичного Китаю

Москва. — Продовжуючи серію статтей, звернених проти Комуністичного Китаю, московська „Правда" з 25 серпня ц. р. закинула китайським комуністам, що вони відкинули старання Совєтського Союзу „розумно" закінчити конфлікт за кордони. Переговори в цій справі велися в Пекіні від жовтня 1969 року. Совєтська делеґація — пише „Правда" — запропонувала „конструктивну" розв'язку, але китайські комуністи відкинули її. За західніми коментарями — Совєти погоджувалися на незначні кордонні коректури в користь Китаю в заміну за тривке й довготермінове договорення про мир і безпеку та непорушність кордонів. Але Комуністичний Китай вимагав від большевиків, щоб вони признали, що всі теперішні совєтські далекосхідні й азійські посілості дісталися Росії внаслідку нечесних договорів, що їх здобули царські уряди в минулому сторіччі — і цього Совєти не хотіли зробити. Тепер „Правда" закидає Комуністичному Китаєві, що він використовує свою ворожнечу з Совєтським Союзом для здобування собі користей від інших ворогів Москви. Мовляв, китайські комуністи кажуть, бо „Совєти є нашим ворогом, ото ж ви, визнавши, що вороги ваших ворогів є вашими приятелями, повинні нам за це заплатити". Західні обсерватори в Москві стверджують, що коли совєтська преса атакує Комуністичний Китай, то вона тільки посередньо натякає на „злигування" Пекіну й Вашинґтону та що офіційні совєтські фіґури мовчать про це.

Брежнєв відвідає Париж у справі европейської конференції безпеки

Париж. — Перший секретар компартії СССР Леонід Брежнєв і совєтський „президент" Микола Підгорний відвідають Париж коло 20 жовтня ц. р. Формально це буде ревізита французькому президентові Жоржові Помпіду, який відвідав Москву в жовтні минулого року. Діловою причиною тих совєтських відвідин — твердить преса — є намагання Совєтів отримати від Франції активну підтримку для давньої совєтської пропозиції, щоб зібралася панევропейська конференція безпеки, з участю також ЗСА і Канади. Франція буцім-то поінформувала кремлівських володарів, що вона у принципі не має нічого проти такої конференції, але спершу треба полагднати найболючішу справу, яка погрожує безпеці Европи, а саме — проблему Берліну. Коли тепер прийшло до порозуміння в справі Західнього Берліну і тамошня напружена ситуація злагіднилась, то Совєти дістали більші шанси перевести в діло свою пропозицію. Совєтам залежить на такій конференції, від якої вони сподіваються затвердження існуючого статусу в Европі і таким чином запевнення Совєтам більшої свободи рухів супроти Комуністичного Китаю. Брежнєв і Підгорний мають перебувати у Парижі 3-4 дні, як гості президента Помпіду.

Київський атеїстичний журнал б'є на тривогу з приводу поширення ікон Божої Матері Неустаючої Помочі в Україні

Київ. — Видаваний совєтським товариством „Знання" київський науково - популярний атеїстичний журнал „Людина і світ", надрукував у числі 6 за червень 1971 року поруч цілої низки різних антирелігійних статтей, в тому числі й репортажу відомого совєтського пашквілянта С. Даниленка „Мандри кардинала" про Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого статтю якого львівського кандидата історичних наук П. Петлякова п. н. „Безнадійний засіб". Надрукована стаття в серії „Правда про уніятство". Її автор затривожений особливо фактом масового поширення репродукції ікони Божої Матері Неустаючої Помочі в Україні. „Серед (церковних) ікон — пише П. Петляков — найбільше зображень так званої „чудотворної божої матері безнастанної помочі", котру уніяти оголосили покровителькою України. І зовсім не випадково „оригінал" цієї богоматері знаходиться в Римі, в церкві св. Альфонса. Не випадково й те, що на літографіях ікон є напис „Зроблено в Італії". Адже в Римі перебувають натхненники уніятства, зокрема й ті, хто брав активну участь у створенні гітлерівсько - оунівської дивізії СС „Галичина"... Закидаючи різними шляхами ікони „чудотворної божої матері" в західні області України, релігійно - націоналістична еміґрація мріє про відновлення уніатської церкви під новою назвою „католицька церква візантійського обряду". Відновити уніатську церкву — ось справжня мета, з якою уніяти з Ватикану вирішили використати такий засіб, як розповсюдження „чудотворної" ікони". Автор статті атакує у своїй статті також В. Величковського, правдоподібно, засудженого минулого року в Совєтському Союзі за „антирадянську діяльність" Владику Василя Величковського, за його працю про названу ікону. Він пише, що прагнення „накинути... унію" українському народові „теоретично" обґрунтовно в опусі підпільного уніятського богослова В. Величковського „Історія чудотворної ікони Божої матері безнастанної помочі". В цій праці, за словами П. Петлякова, „Величковський намагається „довести", чому саме ця ікона є покровителькою України", чому вона „чудотворна". Він твердить, нібито сам Тарас Шевченко покладав „надію на богородицю Марію", тому й народ, мовляв, „почитає богородицю безнастанної помочі в її чудотворній іконі", тому і є вона покровителькою". Наприкінці Петляков закликає давати „рішучу відсіч - будь яким ідеологічним диверсіям, якщо їх підносять навіть у релігійній оболонці".

ЮВІЛЕЙ УВУ У МЮНХЕНІ ЗАПОЧАТКОВАНО БОГОСЛУЖБАМИ Й УРОЧИСТИМИ ЗІБРАННЯМИ

Інавґурація Золотого Ювілею УВУ в репрезентативній залі міської ратуші у Мюнхені. На фото — за столом президії (зліва): декан Філософічного Факультету УВУ проф. д-р Н. Полонська - Василенко, ректор УВУ проф. д-р В. Янів, доповідач — проф. д-р Яр. Рудницький з Манітобського Університету у Вінніпеґу, проф. - гість УВУ д-р Е. Коппмідер — член Наукової Ради Товариства Сприяння Українській Науці.

Мюнхен. (Пресовий Бюлетень УВУ). — Відзначення 50-річчя Українського Вільного Університету започатковано тут під час Студійного Тижня, що відбувався в днях 8 до 15 серпня ц. р. і що був водночас започаткуванням ювілею ЦЕСУС-у. Ювілейні урочистості УВУ почалися в неділю 8 серпня ц. р. Богослужбами в обох українських церквах: архієрейською в катедральнім храмі та св. Літургією в церкві св. Миколая. Першу служив Преосв. Кир Плятон в сослуженні оо. митратів Мітнахта та Соловія (дияконував о. диякон Б. Сенишин), другу о. протопресвітер Палладій, що після св. Літургії відправив ще молебень в намірені УВУ та ЦЕСУС-у, і Владика і о. протопресвітер мали відповідні до хвилини проповіді.

Після обіду Професура та студенти відвідали спільно український квартал на „Вальдфрідгорі", і тут на символічній могилі відслужено соборно панахиду за всіх спочилих професорів УВУ та за студентів, що життя віддали за волю України. Служили о. канцлер С. Дмитришин та о. протопресвітер Палладій, і обидва сказали відповідне слово. Від професури УВУ промовив ректор В. Янів, від студентства заст. президента ЦЕСУС-у—студ. Й. Рожка. Потім відвідано могили професорів і співробітників УВУ — проф. д-ра О. Баранова, проф. д-ра г. к. Г. Ващенка, проф. інж. Є. Гловінського, проф. Д. Дорошенка, проф. П. Зайцева, проф. д-ра Л. Ребета, проф. д-ра Ю. Студинського, проф. д-ра М. Міллера, як теж д-ра В. Квасницького та п-і Марії Томашівської.

Вечером прийняв професуру та студенство Преосв. Владика Плятон, який-після молебня — гостив присутніх перекускою. Владику привітав ректор УВУ, і йому відповів достойний господар, привітавши всіх присутніх. Від студентства промовив секретар ЦЕСУС-у—З. Зварич, від Кураторії Дому Української Науки, д-р г. к. Й. Маврер, а від Владики Високопреосв. Мстислава о. протопресвітер Палладій.

В понеділок, 9 серпня започатковано ділові наради Студійного Тижня, що їх підготовили самі студенти, запрошуючи до інавґураційної

(Закінчення на стор. 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Берлінський компроміс

23 серпня 1971 р., коли амбасадори 4-ох великодержав — ЗСА, Британії, Франції і СССР — осягнули порозуміння щодо Берліну, то цим вони розпочали новий етап в історії того многострадального міста. Війна перетворила його в одно велике румовище, а Потсдамський договір з 2 серпня 1945 р. примістив цілий Берлін у кордонах східньої підсовєтської зони Німеччини, яку Совєти проголосили 26 березня 1954, як т. зв. Німецьку Демократичну Республіку. Берлін був поділений на 4 зони, з яких три становили Західній Берлін, відмежований від Заходу широкою на 110 миль смугою Східньої Німеччини. Совєти і протеговані ними комуністи ввесь час намагалися загорнути Західній Берлін. Спершу пробували зробити це бльокадою, яка тривала 11 місяців на переломі 1948 і 1949 рр. Коли це не вдалося і не припинялася масова втеча німців з підсовєтської зони, чи пак „суверенної" Східньої Німеччини, комуністи спершу перерізали телефонічну сполуку Західнього Берліну з зовнішнім світом, після того, 12-13 серпня 1961 р. відмежували Західній Берлін від Східнього бетоновим „муром ганьби".

Два мільйони мешканців Західнього Берліну були відтяті від світу, без змоги комунікуватись зі своїми родинами і приятелями, що опинились по комуністичному боці. Дістатися до Західнього Берліну з заходу можна було тільки трьома повітряними коридорами під альянтською контролею. Наземний рух осіб і товарів був предметом постійних шикан і утисків. З початком 60-их рр. Нікіта Хрущов створив нову кризу, вимагаючи створити із Західнього Берліну „вільне місто", цілком відірване від міжнародно - правного зв'язку з Західньою Німеччиною. Совєти і східньо - німецькі комуністи раз-у-раз стосували супроти Західнього Берліну „відплатні" дії за конференції, що їх у Західньому Берліні переводили німецькі парляментаристи чи з приводу відвідин державних мужів Німецької Федеративної Республіки. Західні держави не спротивились активно здвигненню „муру ганьби", але президент Джон Кеннеді прилетів до Західнього Берліну і перестеріг Москву перед дальшою агресивною акцією демонстративною заявою „ Іх бін авх айн Берлінер" (я також берлінець).

Всі спроби порозуміння розбивались, бо комуністи послідовно трималися своєї засади: що моє — то моє, а що твоє — про це можна говорити. Тому вони рішуче відкидали вимогу говорити про ввесь Берлін, отже і його східню комуністичну частину, яка стала столицею „суверенної" Східньої Німеччини. Компроміс, що його осягнули амбасадори трьох західніх держав із Бонну і совєтський амбасадор із Східнього Берліну, сперся передусім на згоді західніх великодержав не говорити про Східній Берлін ані про „мур ганьби", та на згоді комуністів не говорити про „вільне місто" і залишити давній міжнародно - правний статус Західнього Берліну з його політичними, культурними й господарськими зв'язками з Бонном. Уможливлено мешканцями Західнього Берліну відвідувати східню частину міста і краю під комуністичним правлінням, гарантовано свобідну комунікацію осіб і товарів з заходу. Зате дозволено Москві відкрити в Західньому Берліні генеральний консулят, який напевно стане ще одною централею шпигунської роботи.

Насправді західні держави добилися деяких поступок від Москви, яка виреклась своєї максимальної програми з уваги на одну головну причину: Москві треба обов'язково, щоб Західня Німеччина ратифікувала пакт безпеки, підписаний з 18 серпня 1970 р. Канцлер Віллі Брандт заповів, що він не зголосить того пакту до ратифікації, поки не буде поладнана проблема Берліну. Совєти, щоб забезпечити собі „спину" у теперішньому конфлікті з Пекіном, хочуть поліпшити свої взаємини з західніми державами. Зрештою, цей берлінський компроміс нічого Москві не коштує: вона надалі триматиме у Східній Німеччині своїх 20 змоторизованих дивізій і далі ставитиметься до Східньої Німеччини, як до свого васаля, потрібного для того, щоб Німеччина була поділена, отже слаба і не загрозлива.

Все ж доля західніх берлінців дещо покращає. В політичній ділянці це порозуміння капіталізуватиме соціялістичний уряд Німецької Федеративної Республіки і її канцлер Віллі Брандт. Німеччина залишилась поділеною і залишився незаторкнутий берлінський мур ганьби. Чи ці факти зрівноважені чисто людськими поступками в користь мешканців Берліну — трудно сказати. Стабілізовано знову післявоєнний „статус кво" в Европі, але західня дипломатія буде хвалитися, що вона — зберегла мир.

Мих. Килимник

ХАРТУМІЗАЦІЯ

Куритиба. — Це не виникло ні раптово, ні несподівано, а сталося наслідком перебігу відповідних подій та важливих пересправ і має під собою дуже глибоке коріння.

Свого часу для цілого світу видався просто неймовірним факт всебічного успіху державного секретаря ЗСА Вілліяма Роджерса в Каїрі-Єгипті. Тоді кожна думаюча людина в світі мимоволі ставила питання: як це можна було протягом одного-двох днів повернути на 90 ступнів усю попередню політику Єгипту, а з тим, можливо, й цілого арабського світу?

Та не встиг Роджерс покинути Єгипту, як там з'явився формальний президент, голова Президії Верховного Совєту в Москві, Микола Подгорний, якого супроводила величезна делегація різних відповідальних осіб, починаючи від міністра закордонних справ та секретаря ЦК КПСС і кінчаючи керівниками важливих військових, економічних та культурних галузей. Швидко тоді було підписано й опубліковано (в засадничому характері) угоду Подгорний - Садат, якою, так само здавалося, нанівець зведено всі попередні домови в Єгипті американського державного секретаря.

Нав'язуючи до популярного сьогодні вислову „пінґ-понґова дипломатія" (Пекін-Вашингтон), світова преса писала, що в столиці Єгипту відбувся короткотривалий „боксерський матч" ЗСА-СССР, в якому Подгорний „нокавтував" Роджерса. Та поза галасливими і ніби щирими заявами про всеохоплюючі угоди термінами на 15-20 років щодо „посилення економічної співпраці", „збільшення воєнної допомоги СССР Єгиптові", „встановлення щільного контакту між комуністичною партією СССР і Арабським Народним Союзом" (при чому цей контакт мав би знаходитися в руках одного з членів делегації Подгорного, секретаря ЦК КПСС Бориса Пономарьова) фактично донедавній стан у Єгипті назад не повернувся.

Промосковські елементи, на чолі з колишнім віце-президентом Єгипту, якого вважають особистим другом Подгорного, залишились і надалі вичищеними (деякі й судово покарані) з уряду, державної адміністрації, війська, преси. Ануар Садат, президент Єгипту, підкреслив доволі рішуче, що Єгипет і взагалі арабські країни йтимуть власним соціялістичним шляхом, притаманним їхній національній вдачі та релігії — ісляму, не запозичаючи для себе чужинецьких, тобто московських, зразків. І це тоді, коли Москва справді вклала величезні капітали в промисловість Єгипту (згадати хоча б побудову Асуанської гідроелектрівні на Нілі) і продовжує його підсилювати під мілітарним оглядом головно супроти Ізраїлю.

Отож, вся справа стосовно Єгипту аж до останнього часу виглядала загадково, непевно: „Хеопсова піраміда і далі вкрита густим серпанком таємничости".

Та ось на міжнародному коні з'явилася „хартумізація" — нове слово й політичне поняття в пов'язанні з арабськими країнами і народами, а, можливо, також з усією Африкою.

19-го липня в Хартумі, столиці Судану, відбувся державний комуністичний переворот. Лідери того перевороту проголосили, що Судан став на шлях до „справжнього комунізму", якнайщільніше співпрацюватиме з СССР та з іншими „соціялістичними країнами", прообіцяли „перетворити" все життя в країні і т. ін. Комуністичний режим проіснував у Судані... 72 години. 21-го липня в тому ж Хартумі відбувся новий державний переворот — контрпереворот, наслідком якого до влади знову повернувся попередній президент країни Гаафар ел Нумейрі. Почалася кривава розправа з комуністами, проголошено нові напрямні політики Судану. В цих напрямних головне те, що Судан і далі хоче мати економічну допомогу від СССР та присутність його техніків на своїй території, але за умов звичайних виплачувань (грошима, ватою, шоколядовою сировиною і т. ін.) за все одержане та за працю фахівців. Ні в якому разі Судан не хоче „розплачуватися" зміною режиму, тобто встановленням в країні московського комунізму. З Хартуму вислано кількох совєтських дипломатів та кілька сотень „фахівців", які тою чи іншою мірою спричинилися були до комуністичного перевороту. Так само вислано болгарських дипломатів і „техніків" зі Східньої Німеччини. Всю комуністичну партію країни в кількості 20 тисяч осіб оголошено поза законом, понад дві тисячі комуністів арештовано.

У Москві спочатку організували були „бурхливі демонстрації" студентів з африканського суходолу „проти терору реакціонерів у Судані". Але майже з усього арабського світу, а найголовніше з Єгипту надійшли привітання на адресу президента Гаафар ель Нумейрі та обіцяли підтримати його в змаганнях за відновлення належного ладу в Судані. Демонстрації в Москві відразу припинилися. Спробував ще забрати голос у відносній справі секретар ЦК КПСС Борис Пономарьов, „контактор" з Арабським Народним Союзом, висловивши протест на руки президента Єгипту Ануар Садата. Останній негайно скликав президію того Союзу, і на тому засіданні ще раз рішуче підтримав Гаафар ель Нумейрі і ще раз підкреслив, що арабські країни будуть продовжувати йти власним шляхом до соціялізму, побудованому на засадах іслямістської релігії, відкидаючи чужинецькі зразки, які для арабів зовсім неприйнятні.

Дійшло до того, що Москва офіційно попередила єгипетський уряд, щоб він не підтримував сучасну політику Судану, але Арабський Народний Союз і далі наполягає на своєму, а саме, що Нумейрі зробив цілком правильно і продовжує поступати цілком в інтересі всіх арабів, згідно з їхніми національними уподобаннями та прагненнями. І це все робиться в той час, коли арабський світ, а насамперед Єгипет, має затяжний конфлікт з Ізраїлем і в тому конфлікті їх підпирає Совєтський Союз. Виявляється, що Москві зовсім не легко „проковтнути" арабів.

Отже „хартумізація" має яскраво виявлений характер, скерований перш за все проти московського колонія-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ПЕРЕД ШКІЛЬНИМ РОКОМ

Голосно й бучно українська спільнота в Америці відзначала так недавно ювілейні річниці Тараса Шевченка та Івана Франка, а цього року — 100-ліття з дня народження Лесі Українки. Народ творить мову, але й алмази не мають високої вартости, доки вони не відшліфовані. Такими шліфувальниками алмазу української мови були Т. Шевченко, І. Франко, Леся Українка.

Справжнє вшанування полягає не в святах, а в буднях, адже свята є лише кульмінаційними виявами нашої любови чи пошани. Щоденна увага до української мови, до книжки, до української культури в усіх її проявах і є справжнім вшануванням Лесі Українки.

Виховання дитини кожного народу в дусі його мови, культури й віри розпочинається з колиски, з перших років. Деякі психологи вважають, що те, що дитина придбає до 7-ми років, тим вона вже й буде в дорослому віці.

Кілька фактів з Року Лесі Українки. В Америці є тільки 10 передшкільних кляс (підготовних) при Школах Українознавства; на мільйон чи й більше українців у цій країні — діють лише 28 Українських Світличок (Садочків), та й вони майже всі належать активному Союзові Українок Америки, СУА (треба всіляко привітати заходи Осередку Дошкілля ЗСА під керівництвом мґра Ірини Пеленської, щоб цю справу поширити).

У сусідній Канаді, в Монтреалі, другий рік дирекція середньої школи на Розмавнті пропонує українцям відкрити Курс української мови й літератури. Існує там можливість, надана Міністерством освіти Квебеку, започаткувати постійні, обов'язкові лекції з української мови — але ні на одно, ні на друге немає... охочих: першого року українську мову хотіли там вивчати 9 дітей, цього року — невідомо. Зате відомо, що на складах Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді, ОПЛДМ, у Торонті, лежать тисячі гарно виданих, вартісних, добре ілюстрованих видань для дітей і молоді — на 40 000 долярів! Чи дійсно їх нікому читати? Становище не таке трагічне, але трагічним буде, якщо й далі ця найважливіша нива лежатиме облогом в наших серцях і умах.

Прикрі вістки долітають з Канади. Наприклад, вийшла там Хрестоматія з української літератури, а в ній—покликання на Карла Маркса. Вийшла „Третя Читанка" — і в ній, у казці про Кирила Кожум'яку, замість гомону народу на Київських горах „Слава Тобі, Господи, слава Тобі!" — подано: „От Кожум'яка, так Кожум'яка!".

Чи зайдім у ту ж хату з інших дверей: де напередодні шкільного року шановний читач бачив замітку про перевірені сотнями вчителів Шкіл Українознавства і Рідних Шкіл на практиці підручники сл. п. проф. Марії Дейко з Австралії: „Буквар", „Волошки", „Про що тирса шелестіла' та ін. — від початку до 6-ої кляси навчання? Ніде немає згадки про них, нікому написати — авторка померла... Тим часом, це найкращі підручники, що їх дотепер надруковано у вільному світі, а вже особливо для українських дітей у англомовних країнах, бо кожна читанка має ще й українсько - англійський словник.

Наближається початок нового шкільного року.

Чи українська спільнота в ЗСА буде й далі у відступі? Тут немає ні Москви, ні КҐБ, ні русифікації, — навпаки, держава прохає батьків, щоб виховували бодай двомовних, якщо не тримовних громадян: кожній великій державі такі люди особливо потрібні.

Скільки проблем! Подумаймо над ними, доки ще літо, доки шкільний рік тільки наближається і доки ще не розпочався „танцювальний сезон". Танцювати не тільки можна, а й треба, але не на власних головах і не на власному сумлінні.

Леонід Полтава

ФІЛЬМ „ЛЕСЯ УКРАЇНКА"

Київ. — Майже з однорічним запізненням відносно пляну, можливо внаслідок переробок після багатьох переглядів, на екрани вийшов кінофільм на 5 частин під назвою „Леся Українка". Його випустила Українська Студія хронікально-документальних фільмів. Сценарій написали М. Ткач та І. Грабовський, котрий був режисером фільму, здіймав оператор Ю. Ткаченко, який з помічниками багато разів виїздив на Волинь та в інші райони України, де жила велика поетка і драматург. За минулорічними згадками в пресі, до праці над цим документальним фільмом були залучені також літературознавці. Київська „Культура і Життя' з 12 серпня так коротко схарактеризувала фільм „Леся Українка": „Стрічка присвячена життю і революційній діяльності видатної української поетеси Лесі Українки".

Леся Лисак

ГОСПОДНІЙ ДЕНЬ

Вже від довшого часу пані Варка почувала себе перевтомленою. Це був особливий рід втоми: вона охоплює людину, яка постійно виконує ту саму одноманітну працю. Для пані Варки це було щоденне готування сніданку для дітей і чоловіка, звичайно в поспіху, бо їй самій теж треба було збиратися до праці. Цілий день виснажлива бюрова робота, від якої притуплюються думки і болять очі. Потім поворот додому у завжди переповненому автобусі і зразу ж таке саме поспішне готування вечері. Відтак порядкування в хаті, незмінне прання, закупи харчів, хатні турботи, родинні обов'язки. Все те, що вона робила, було вже давно виполоскане з будь - якої емоційної свіжости. Дні проходили надто швидко і, затративши колір радости, нанизувалися на сіру нитку монотонії.

Пані Варку щораз частіше огортало знеохочення. Але не тому, що вона мала якісь претенсії до чоловіка чи дітей. Ні, попри дрібні, хвилеві непорозуміння, які бувають в кожній сім'ї, вони були для неї добрі. По змозі вони їй допомагали в праці. Та ця щоденна дрібничкова метушня, з якої неможливо було виплутатися, почала їй щораз більше дошкуляти. Самого почуття сповнення обов'язків було замало для радости.

Інколи появлялися сумніви: чи життя справді таке гарне, як це колись змальовували її улюблені поети? Чи не загубилася його краса в юрбі вічно перевантажених, механічних дій? Годин, днів і місяців, в яких не було змоги над його суттю призадуматися?

І вона тихцем журилася, що її внутрішня рівновага починає захитуватися. Бо надто часто муляло її питання: де знайти оте щось, що робить життя цінним?

Тієї суботи вона була сама в хаті. Діти поїхали на літню оселю, чоловік вибрався на рибу. За звичкою прокинулася перед сьомою ранку, та, глянувши на годинник, усвідомила, що сьогодні нема потреби поспішати. З дитячим вдоволенням занурила голову в подушку і ще раз заснула добрим, свіжим сном. Коли ж прокинулася вдруге — вказівки годинника наближалися до дев'ятої. Усміхнулася на думку, що в цій порі вона вже звичайно на роботі. Сьогодні ж була вільна, могла провести день так, як їй забажалося б.

Вдяглася без поспіху, без поспіху випила свою улюблену каву. Кинула оком на приготований з вечора список орудок. „Це все може підождати", — всміхнулася поблажливо. І з почуттям полегші вийшла у свій малий городчик.

Відносно цього городу в неї були двоякі почуття: раз його любила, бо любила все, що росте і зеленіє, а то видавався він їй додатковим перевантаженням у її і так накопичених обов'язках.

Цього ранку у городі стояла тиша. Така тиша буває тільки ранками, заки місто розкотиться своїм дратуючо-гамірливим кругобігом. І ця ніжна тиша враз пригадала Варці щось давно призабуте: колишні вакації вдома.

Тоді вона, мала, наївна гімназисточка, починала свій день проходом по саду. Виходила легко вдягнута і скидала черевики, щоб походити босими ногами по росяній траві. Любила приглядатися краплинам, що їх ще не випило сонце. Милувалася квітами, що розцвіли вночі.

І ще щось пригадалося їй: тоді, на вакаціях, вона так поспішала до саду, що іноді забувала проказати щоденну ранню молитву. І, пригадавши собі про це щойно тоді, коли похилялася над квітами, приклякала на траві і молилася. І дивно — їй тоді видавалося, що ця молитва серед зелені і квіття миліша Господеві за ту, яку проказують у кімнатах... Це було дитяче розумування, та в ньому крилася дрібка слушности. Адже Господь створив всю цю зелену, розмаяну, розквітлу кольорами красу. І після тієї молитви в саду їй ставало так добре, так спокійно, наче виразно почувала над собою Господню опіку.

Вона похилилася біля розквітлих пеоній і, як колись, з дитячою вірою шептала молитву. Слова котилися з ваговитим зрозумінням. Господь на небі знову був Отцем, якого ім'я звеличується, в Його царство віриться, і в Нього проситься про милосердя, про спокій душі і про хліб насущний. І знов стало так легко, так спокійно, як тоді в дальному дитинстві.

У тиші ранку ніби приплив далекий напів: „Слава Тобі, показавшому нам світ. Сей день, єго же сотворив Господь"... І в лагідну мелодію нечутного співу вплелися власні думки. Про те, що кожний день життя є даром Божим. Що треба його цінувати, бо він, той день, ніколи не повертається. Що життя є нічим іншим, як невідомою сумою тих днів, вартість яких визначає вона сама, вона — Варка, що так часто закаламучує їх непотрібними сумнівами.

— „Треба бути вдячною за все те, що маю, — подумала злегка засоромлена, як мала дівчинка. — А маю багато: маю здоров'я, маю добру родину, маю все, чого потрібно для життя".

Піднялась якась дивно бадьора, наче б прибуло їй сили. Наче б зрозуміла щось, чого досі не добачала. Захотілось жити, працювати, радіти кожною дрібничкою.

День провела, виконуючи звичайну працю, але вона вже їй не видавалася тягарем. Навпаки, мугикала в найкращому настрої якусь пісеньку. Коли під вечір вернувся чоловік, зустріла його бадьорою усмішкою.

— Трапилося тобі щось особливо присмне? — спитав чоловік.

— Так, — відказала, — я дещо передумала і дещо стало мені ясне. — Це був такий гарний, літній день.

— Дай Боже, щоб їх було більше, — промовив чоловік у задумі.

В. Чапленко

ПОХОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СВІТЛІ АДИГЕЙСЬКОЇ ТЕОРІЇ

(2)

Обов'язковою цю схему зроблено після того, як ЦК КПСС схвалив „тези" з нагоди святкування 300-річчя „возз'єднання" України з Росією 1954 р., а в тих тезах було сказано: „Російський, український і білоруський народи походять від єдиного кореня — давньоруської народности, яка створила давньоруську державу — Київську Русь"[2]).

Слід зазначити, що в цій схемі хибно вживають назви „руський" (язик), „руська" (мова) в застосуванні до давніх східноевропейських племен та їхніх мов. Назва „Русь" була в добу Київської держави політичним терміном і означала державну, а не етнічну приналежність, бо слов'янські племена називались тоді різними іншими назвами: „поляни", „деревляни" тощо, а ще раніше — „анти", „склавіни", як це засвідчили ранні грецькі та інші джерела[3]). Уживана тоді на всьому просторі цієї держави літературна мова теж не може бути ознакою єдности мови місцевої людности.

Цю „радянську схему" підсумував, з критичною її оцінкою, сучасний еміґраційний український мовознавець П. Ковалів так: 1) „Давньоруська мова" – приблизно з початку VII до XIV ст.; 2) мова російської, української й білоруської народностей — з XIV до XVII ст.; 3) російська, українська і білоруська національні мови — з XVII ст. до нашого часу[4]).

Думаю, що ненауковість цієї схеми усякій безсторонній людині очевидна. Само собою розуміється також те, що питання про походження цих мов мусить бути обіперте на фактичних явищах отих племінних, пізніше національних мов. Але досі в розпорядженні історичного мовознавства не було такого фактичного матеріялу, бо навіть у тих помилках, що їх допускалися місцеві — київські й новгородські переписувачі в давніх церковнослов'янських текстах і що на них досі спиралися дослідники, не відбито найяскравіших явищ цих мов, таких, як білоруське акання, українське ікання, північноросійські форми типу „ево" (його) тощо. А голе порівняльне вивчання, як це визнають і автори отих згаданих вище найновіших праць, теж дуже обмежене в своїх можливостях щодо виявлення передісторичних явищ, а тим самим і походження цих мов.

Живши й працювавши на Північному Кавказі в 30-их роках, я звернув був увагу на тамтешню народність адигейців (черкесів), які історичними ще часами мали близькі зв'язки з українськими козаками. Як відомо, з цим пов'язане й московське називання українців „черкасами" аж до XVIII ст. включно. Коли я вже на еміґрації захотів з'ясувати зв'язок давньої (літописної) назви черкесів „касогъ" із назвою „козак", що її (назви „козак") походження аж до недавнього часу залишалось нез'ясованим (тюркське походження було лише здогадним) і удався для цього до адигейських мов, я несподівано для себе виявив, що адигейські мови можуть бути ключем для з'ясування давніх передісторичних явищ української, а потім і російської та білоруської мов. Перші здогади й спроби етимологій я зафіксував у своїй книжці „Адигейські мови — ключ до таємниць нашого субстрату" (Ню Йорк, 1966 р.). Коли я пізніше більше „заглибився" в цей матеріял, я розширив етимологічні можливості на балтійські, почасти на германські (інфінітивний наросток — „н" в адигейських і в німецькій мовах) й романські мови і зафіксував цей етап у розвитку моєї адигейської теорії у книжці „Нові знадоби до етногенези слов'ян та інших народів", що була видана в Ню Йорку 1967 р. і що в ній я заперечив потребу шукати прамову, ба й батьківщину слов'ян. Та найпереконливіший матеріял я здобув у пізніших працях, що ще здебільшого неопубліковані. У світлі цих останніх даних я й відсунув зародження всіх яскравих особливостей східнослов'янських, а тим самим і української мови в далеке ще індо-европейське минуле.

Не мавши змоги викладати тут походження усіх з'ясованих у моїх працях особливостей української мови, що ними вона відрізняється від інших слов'янських мов, у тому числі й від російської та білоруської, я подам тут у скороченні тільки історію деяких із них. Обійтися тут без відповідних етимологій не можна, бо тоді мої твердження були б голослівні.

За одну з найяскравіших особливостей української мови вважається чергування „о" з „і" в таких формах, як от „коня" – „кінь". Ні в одній із інших слов'янських мов цього явища немає, якщо не зважати на явище „укання" у польській мові (напр., „sòl"), що його старе історичне мовознавство включало як можливий етап у перетворенні „о" на „і" в закритому складі, оскільки таке „укання" є й у деяких окраїнних говорах української мови. Взагалі ж досі вважалось, що це перетворення проходило етапами від однозвуків через двозвуки та однозвуки різного характеру до однозвука „і": „вуол" — „вуил" — „вул" — „вил" — „віл". Але ця роблена схема не знаходила підтвердження в історичному матеріялі, бо в історичних пам'ятках досить пізнього часу були тільки сумнівні написання типу „щюдръ", „субутний" (типографське євангеліє XIII ст.), в яких могла відбитись вимова тільки північноукраїнського діялекту, де ці явища ще й нашого часу є. З огляду на це проти такої схеми висловлювались українські мовознавці уже нашого часу, такі, як от В. Ганцов, О. Курило й інші. Олена Курило навіть спробувала була обминути двозвуковий „шлях" перетворення" „о" в „і", натякнувши на можливий вплив... тюркських мов. Але це її твердження було цілком безуспішне. Моє з'ясування цього явища буде ясне, якщо проетимологізувати українське слово „віл". Не зважаючи на таку короткість (односкладовість) цього слова, я виявив, що воно утворилось із двох слів — із слова „вы", що в сучасних адигейських мовах значить „віл", а первісно, мабуть, означало „худоба" взагалі, бо це звуконаслідування, та з дієприкметникової форми дієслів, якими визначена його „робота", як це висловлено і в українському прислів'ї „працює, як чорний віл", — дієслова „„ильын", що тепер в адигейських мовах означає „проорювати першу борозну", дієслова „уІэн", що значить „підрізувати", а в формі „уІуэн" — „дзьобати" (у формі „уІун" це дієслово означає „клепати, гострити" косу). Без приростка „у" — дієслово „Іуэн" означає „молотити"[5]). А волами ж, як відомо, здавна орали й молотили.

[2]) „Тези"... Держполітвидав УРСР, 1954. стор. 5.

[3]) Треба також зазначити, що в російському й українському мовознавстві та в суспільних науках взагалі виразно розрізнюють розуміння державної приналежности, з одного боку, і етнічної — з другого, — в англомовних народів та у французів, як відомо, ці поняття ототожнюють у слові „nation".

[4]) П. К. Ковалів, „Основи формування української мови", Ньо-Йорк, 1958 р. стор. 30.

[5]) Усі ці слова я беру з видання: „Кабардинско-русский словарь", Москва, 1957. Кабардинська мова — одна з адигейських мов.

(Закінчення буде).

Український Канадійський Фестиваль Мистецтва

Ініціятор, Українського Канадійського Фестивалю Мистецтва, п-на Христя Хом'як з Торонто, весною ц. р., опрацювала проєкт в цілі роздобути фінансову допомогу та здійснити перший цього роду фестиваль, який відбуватиметься від 30-го серпня до 3-го вересня в Тандер-Бей, Онтаріо, в університецькому кампусі. Ціль фестивалю-зустріч та взаємообмін якнайбільшого числа молодих українських адептів з різних ділянок мистецтва, а зокрема: музики, театру, балету, образотворчого мистецтва, скульптури, кераміки, фільму й фотографії.

Для реалізації програми фестивалю звербовано 10 студентів, здебільша із згаданих ділянок мистецтва, які наполегливо працюють, щоб перша спроба була початком скупчення всіх молодих художніх сил для дальшої плідної творчости під гаслом „українське канадійське мистецтво".

В розмові з Русланом Логушом і Даркою Малецькою, двома працівниками в підготовчій програмі фестивалю, ми одержали ближчі інформації про зроблену ними роботу.

Дарка Малецька, студентка мистецтва в Торонтському університеті, в травні відбула поїздку по всій Канаді, в різних місцевостях зустрінувши цілий ряд талановитих мистців, про яких вона оповідає з великим захопленням. Більшість цих мистців мають мало контакту з українцями, або взагалі відірвані від українського середовища, але вони з великим ентузіязмом сприйняли ідею фестивалю, тим більше, що його організують молоді люди, з якими вони легко знаходять спільну мову. Вони з радістю заявили готовість взяти участь у фестивалі особисто, або переслати свої праці на показ під час фестивалю. Ось деякі імена тих, що про них Дарка розвідала, або особисто з ними зустрічалась: Ігор Дмитрик з Едмонтону, відзначається в малярстві, особливо в так зв. техніці hard edge, мистець Ніновський працює в Департаменті Мистецтва в Едмонтоні, Рональд Костенюк з Вінніпеґу, відомий представник структурального мистецтва в Альберті, Біл Лобчук, Боб Саковський, Петро Куч з Вінніпеґу, Михайло Притула в Едмонтоні та Іван Палчинський у Калґері—образотворчі мистці, Дон Проць у Вінніпеґу, Рос Юристий у Саскачевані, Андрій Дудкевич у Монтреалі-скульптори, Ед Драганчук, Волт Дроган, Тед-Дяків у Калґері, Стів Репа у Вінніпеґу—керамісти. З ділянки театрального мистецтва у Вінніпеґу відомий Б. Ставичний—артист-режисер, Тарас Король з Вінніпеґу, проєктує театральні костюми й сценічне оформлення. Богдан Вовк, працює як артист і режисер в театрі, в Саскатуні, Ігор Онишак, Іван Кубіс та інші причетні до різних ділянок театрального мистецтва, як декорації, освітлення тощо. Іншими словами ціла плеяда цікавих мистців, які досі—маловідомі українському загалові, а які своїм вкладом можуть збагатити здобутки в секторі українсько-канадійської культури.

Руслан Логуш, студент мистецтва в сер Джордж Вілям Університеті в Монтреалі, крім загальної підготовчої праці до фестивалю, займається організацією ділянок фільму й фотографії, щоб показати здобутки українських фільмів й мистців-фотографів. З цією метою впродовж травня і липня він шукав і нав'язував контакти з молодими людьми, що працюють в цих ділянках і його розшуки були теж надзвичайно успішні. Він довідався про цілий ряд молодих здібних фільмарів, фотографів, з якими обговорював участь їх у фестивалі, і які з надхненням зустріли такий проєкт. Крім того, він познайомився з відомим фільмарем Романом Кройтером, співтворцем славнозвісного фільмового дива в павільйоні „Лябіринт" під час ЕКСПО—1967. Роман Кройтер, бувши довший час співробітником Канадійської Національної Фільмової Корпорації, створив цілий ряд цінних фільмів і з них деякі будуть показані на фестивалі. Він не тільки виявив велике зацікавлення фестивалем, але й радо прийняв запрошення бути доповідачем та вести дискусійні семінарі про працю у фільмовому мистецтві. Участь у фестивалі погодився взяти також другий фільмар-українець, Святослав Новицький, який раніше працював в СВС, тепер виключно присвятився фільмовому мистецтву. В травні ц. р. Святослав Новицький здобув першу нагороду на американському кінофестивалі за короткометражний фільм про працю видатного майстра дереворитів Якова Гніздовського—„Барани в дереві". Цей фільм буде показаний на фестивалі в Тандер-Бей. Музику до фільму написав молодий композитор українець з Франції-Маріян Кузан. З поміж молодих кіномистців, що їхні фільми будуть демонструватися під час фестивалю, наводимо декілька: Ігор Тодорук з Ванкуверу, Юрій Комаровський—Лондон, Онт. Богдан Гогуля—Торонто, С. Чернецький Вінніпеґ, Мирослав Козорів—Тандер-Бей, С. Дунаєвський—Торонто, Ігор Луговий—Монтреаль та інші. З ділянки фотографії будуть виставлені праці відомих вже в канадійському світі мистців: Іван Мащук, Михайло Симак та інші.

Можливо не всі імена тут подані точно, бо ми користаємо з усних даних і тому за помилки просимо вибачення.

Ми переконані, що в інших ділянках: в музиці, театрі, балеті, літературі, підготова проходить не менш успішно і немає сумніву, що, якщо навіть трапляться деякі недотягнення, з якими при кожній роботі треба рахуватись, вже сам факт, що молодь взялася за організування такого відважного проєкту власними силами заслуговує на нашу увагу і щиру підтримку.

В кожному разі підготова ведеться із запалом, і з наближенням до дати фестивалю ентузіязм у працівників щораз зростає, не зважаючи на всякі перешкоди. Руслан, Дарця й Оля працюють по кільканадцять годин денно без перерви: розіслано інформаційний матеріял про фестиваль до всіх можливих центрів, а всім заінтересованим в участі у фестивалі — реєстраційні формулярі: на вулицях Монтреалю, в університетах, в організаціях, при церквах, в різних установах і підприємствах, як також на видних для оголошень місцях — розвішені ефектовні афіші, що сповіщають про Український Канадський Фестиваль Мистецтва в трьох мовах — англійській, українській і французькій.

Виготовлено пресове звідомлення і особисто доручено чужомовній пресі відповідний матеріял та проведено інтерв'ю з метою надати якнайбільше розголосу про фестиваль всіми засобами.

На підставі цього появилася в „Монтреаль Стар" з 6-го серпня довша стаття, в якій розповідається докладно про підготову до фестивалю і його мету на підставі інтерв'ю з Русланом Логушом, одним з організаторів цього фестивалю.

Теж пороблені спроби виступити в радіо й телевізії та викликати зацікавлення фестивалем на широку скалю. Коротко кажучи, молоді люди завзято працюють, хоч і не мають ще належного досвіду, але дають собі раду з проблемами, а головне не розчаровуються невдачами. Не забуваймо, що не тільки моральна, але й матеріяльна підтримка є основною запорукою позитивних вислідів їхньої праці. *(міл)*

Посвячено площу під будову нової церкви в Глен Спей

В неділю 11-го липня 1971 р., в 11 годині, на оселі „Верховина" в Глен Спей, відбулось урочисте посвячення площі під будову нової церкви свв. первоверховних апостолів Петра і Павла.

Урочисту Службу Божу, при многолюдній участі, відправили усч. отці: о. митрофорний протоієрей Віталій Коваленко-духовний опікун нової церковної громади,-протопресвітер о. Филимон Кульчинський, та о. протоієрей Сергій Непріль, з участю о. протодиякона Миколи Чалого. Збірним хором керував В. Пташинський. Під час Служби Божої проповідував духовний опікун о. митрофорний протоієрей В. Коваленко.

Після хресного входу, перед самим посвяченням землі, виголовив слово голова Будівельного Комітету, інженер Всеволод Саленко.

При копанні ґрунту, першу лопату підняв представник УРСоюзу, Едвард Попіль. Потім копали: В. Саленко, авторка проєкту церкви, артистка-малярка і архітект Надія Сомко, скарбник Будівельного Комітету А. Манойло, секретар В. Барка, мистець П. Макаренко, церковний староста А. Журавель, Г. Журавель, В. Литвин, М. Литвин, П. Демидчук, І. Баран і за їхнім прикладом інші відомі громадяни.

Наші люди різних віровизнань: православні, католики, євангелики склали справді братерську багатолюдну громаду, як одна родина, в час посвячення землі. Прибули також наші сусіди-білоруси.

Люди, були зворушені урочистістю святої справи та проповіддю, і складали щедру пожертву на побудову нової святині.

Після посвячення землі впоряджено пікнік. В буфеті були українські страви Грала оркестра Б. Гірняка (в цей святковий день—безкоштовно).

Духовний опікун і Будівельний Комітет сердечно дякували всім щирим жертводавцям і всім присутнім, а особливо сестрицтву з катедри Св. Тройці, на Брум стріт, в Ню Йорку, за віддану працю. Зокрема багато потрудились п-і Катерина Кейс, Валентина Суходолова, Наталка Козоріг. Наталка Гаврилюк, Віра Корсунь, Зіна Шевченко, Марія Попенко, Параскевія Підстригач. Багато праці вклали теж пані з Філядельфії: Є. Трипупенко, Л. Ковальчук, П. Праско. Н. Карпініч. Комітет дякує пані-матці В. Коваленко за діяльну допомогу в день урочистостей. Подяку складено інженеру М. Чорному за енергійну участь у працях комітету, за впорядження подорожі автобусом з Ню Йорку до „Верховини". Заслуговує великого признання вся парафія катедри Св. Тройці: вона на чолі з священиком о. протоієреєм С. Непрілем, відклавши Богослужбу в себе, на Брум стріт, прибула до „Верховини", щоб бути на Богослужбі в новозбудованій каплиці та взяти участь у посвяченні землі під нову церкву. Щира подяка висловлена також панам: Н. Журавель, Л. Литвин, Т. Литвин, Г. Петряник, Н. Петряник, О. Журавель, А. Черни, Н. Кулішенко, Л. Єаленко за їхню невтомну працю.

Зворушлива була численна участь в цей день наших братів і сестер католицького віровизнання, що ентузіястично складали пожертву на новий Божий Храм. Вони, як зокрема п. Б. Карась діяльно допомагали в працях.

Слід особливо відзначити, що УРСоюз подарував землю рівними ділянками для обох українських церков: католицької св. Володимира і православної свв. апостолів Петра і Павла.

Висловленно глибоку подяку нашим мистцям: В. Василишину, Б. Божемському, І. Феденишин, П. Мегику, Я. Гніздовському, за подаровані картини для виграші, та всім іншим громадянам за подарунки для виграші Наші жертводавці, підприємці теж склали щедрі дари на урочистість і пікнік: фірма Куровицький і Син, Ю. Вачинський, І. Тащук, фірма Брати Стасюки, фірма Керешньовський і Син, фірма Броди, Арка, Еко.

Працюючи приспішеним темпом, до пізних годин, наші молоді фахівці—будівельники: брати Г. та Д. Журавлі, брати В. та М. Литвини, С. Петряник, інженер В. Кулішенко—безкоштовно спорудили польову каплицю, де відправлено Службу Божу. Прикрасою вівтаря, виготовленням хрестів та підсвічників зайнявся церковний староста А. Журавель. Подарунок М. Сурмача: ікона Спасителя, та подарунок Р. Іваницького, вишитий обрус, зістануться в каплиці.

Минулого року, започатковуючи справу, молились, щоб Бог поблагословив на посвячення площі під будову церкви. Це здійснилося. Тепер наші люди повертаються з урочистости, маючи надію, що скоро, з благословення Божого, вони прибудуть сюди знов на посвячення наріжного каменя церкви свв. апостолів Петра і Павла.

В. С.

ЮВІЛЕЙ УВУ У МЮНХЕНІ

(Закінчення з 1-ої стор.)

доповіді—про „історичні аспекти 50-ліття УВУ" проф. д-ра В. Янева.

У вівторок 10 серпня у репрезентативній залі міської ратуші Мюнхену відбулася святкова інавґурація Ювілею УВУ. З огляду на присутність представників німецького офіційного та наукового світу програма була ведена у трьох мовах: українській, німецькій та англійській (для студентів, які приїхали до Німеччини з-поза границь). Заля була по береги виповнена. Сесію почав проф. д-р В. Янів, вітаючи поіменно репрезентантів та подаючи схему вечора. Згодом проф. д-р Я. Рудницький прочитав для німецьких гостей доповідь про стан української науки в діяспорі. Від господарів Студійного Тижня вітав УВУ та гостей Союзу Українських Студентських Товариств у Европі (СУСТЕ) студ. Дроздовський - по англійськи, а від німецького наукового світу промовив проф. д-р Е. Кошмідер. Д-р г.к. УВУ Йоганнес Маврер, куратор Т-ва Сприяння Українській Науці, сказав настроєве слово від німецьких членів того товариства, а одночасно від німецьких офіційних чинників. Після короткого мистецького виступу тріо „Конвалія" із Англії з двома піснями закінчилася німецька частина програми. В українській її частині, вітали УВУ з Ювілеєм представники Церкви, наукових установ та молоді. Після відчитання привіту-благословення довголітнього Куратора УВУ Високопреосв. Владики Івана Бучка, промовив Преосв. Владика-господар Кир Платон та о. протопресвітер Палладій, який передав одночасно Благословіння від Високопреосв. Митрополита УАПЦ—Мстислава. Президент ЦІПУЕН та КОУГЦУ мгр А. Мельник вітав УВУ від СКВУ, проф. д-р Р. Єндик від Дому Української Науки та від УТГІ, а проф. д-р В. Кубійович, як голова НТШ у Европі, від найстаршого українського наукового товариства, яке само буде за два роки відзначати свій власний Ювілей 100-ліття. Від студентів промовив студ. А. Гайдамаха. На закінчення накреслив проф д-р В. Янів на широкому історичному тлі завдання УВУ. Свято закінчилося відспіванням студентського гимну „Гавдеамус іґітур".

Ювілейні урочистості матимуть ще своє продовження—у науковій частині (напереломі 1971 та 1972 рр.—після основних святкувань у ЗДА та Канаді), і тоді УВУ привітають замісцеві Центральні Установи.

В четвер, 12 серпня, гостив Ректорат УВУ студентів „чаркою вина" в приміщеннях Дому Української Науки, а мгр І. Процик висвітлив з цієї нагоди декілька короткометражових фільмів із життя УВУ та української спільноти у Европі. Згодом присутні слухали мистецької частини „Бояриня" Лесі Українки із спеціяльним увеленням проф. д-ра О. Кульчицького. На закінчення Студійного Тижня, Ректор УВУ запросив його учасників на прогулянку в альпійські околиці. В прогульці брали участь також професори УВУ та учасники авдиторного навчання.

Підготова до величавих святкувань 100-річчя Лесі Українки в Клівленді в повному ході

(Закінчення з 1-ої стор.)

врочисті Служби Божі в намірення українського народу і за душу світлої пам'яті Лесі. Приготовляється спільний сніданок для учасників святкувань в церковних залях, а також транспорт для всіх тих, що його не будуть мати, до Городу Культури.

В мистецькій програмі з рецитаціями творів Лесі Українки виступлять наші мистці слова: Віра Левицька в українській мові і Василь Шуст в англійській мові. Місцевий хор „Дніпро" під мистецьким проводом Євгена Садовського у своєму жіночому складі виконає кілька пісень до слів поетеси. Святочну промову виголосить письменик Ярослав Славутич в українській мові а в англійській мові запрошений сенатор Огайо Віллім Сеґсбі. В суботу вечором в залі середньої школи Нормаиді при 2500 Плезант Веллей, Драматичний Гурток при хорі „Трембіта" із Дітройту поставить „Оргію" Лесі Українки. Мистецьким керівником постановки є Бранка Кривуцька а хореографом наша молода балерина Мотря Макар. До участи в тих наших святкуваннях запрошено багато визначних громадян американського світу, на чолі з посадником міста Клівленду. На свято вибирається багато громадян з різних місцевостей замовленими автобусами і приватними автами, зорганізовано та з прапорами своїх організацій і вінками. Комітет має багато листів і телефонів зі запитами відносно самих святкувань, програми, транспорту в самому місті, нічліґів і т. п. Молодечі організації, навіть із дальших околиць заповідають свою участь у тих величавих святкуваннях зорганізовано у своїх одностроях і зі своїми прапорами.

У програмі святкувань візьме участь рідна сестра Лесі Українки п-і Борисова, яка також відкриє пропам'ятну таблицю в 100-річчя народин Лесі, що її виготовляє мистець Михайло Черешньовський. Свято відкриє голова Крайового Комітету інж. Стефанія Пушкар. Підготова до свята, як бачимо в повному ході, воно заповідається дуже величаво із участю великих мас громадянства. Привіти і всю кореспонденцію просимо спрямовувати на адресу референта зв'язків: D-r Bohdan Futey, 5691 State Rd., Parma, Ohio 44134.

Стаття про трагічну смерть Алли Горської

(Закінчення з 1-ої стор.)

ствувала проти його засуду. Під час процесу Валентина Мороза в половині листопада 1970 року вона відкинула знову вимогу КГБ й суду свідчити проти нього і 28 листопада, кілька днів після того, її знайдено зарубаною в льоху дому її тестя у Василькові. Розглядаючи можливі мотиви і причини смерти Алли Горської, автор статті в „Чикаґо Трібюн" виключає версію про те, що її вбив напівбожевільний, уже 70-літній батько її чоловіка Зарецький, і здогадується, на основі опублікованих в „Українському Віснику" даних, що це було одне із чергових політичних душогубств, здійснене режимними органами для застрашення українців активних у громадському й культурному житті. Закінчується стаття Френка Старра короткою інформацією про похорон Алли Горської, що мав відбутися 4 грудня 1970 року і потім, за наказом влади, був відкладений на 7 грудня. Стаття ілюстрована великою фотографією Алли Горської. Водночас із статтею, на цій же сторінці „Чикаґо Трібюн" подана інформація про видаваний і поширюваний в Україні підпільний „Український Вісник" із ствердженням, що він почав появлятися в січні 1970 р. й останнє 4-е число з січня 1971 року з матеріялами про смерть Алли Горської одержано на Заході перед кількома тижнями.

ХАРТУМІЗАЦІЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лізму. У Судані це набрало надзвичайно бурхливих, а то й кривавих форм, а в інших арабських країнах процес проти московської колонізації проходить більш прикрито та повільніше. Араби поза межами СССР уже пізнали суть та мету московського комунізму насамперед з прикладу... самого СССР, знають про стан у ньому неросійських народів, у тому числі й мусульманських. Пізнали вони Москву і на прикладі Чехо - Словаччини, а тепер ще й на прикладі Судану, коли там 72 години панував промосковський комуністичний режим.

„Ленінська національна політика", так уперто ведена Сталіним, Хрущовим, а тепер Брежнєвим, розрахована на створення всесвітньої червоної імперії на чолі з Москвою, починає все частіше й частіше приносити свої плоди — гіркі й несправні для самої Москви. Їх стає все більше, зокрема в Азії та Африці, і одним з яскравіших з них є саме „хартумізація".

Московський інститут імени Патріція Люмумби, що готує тисячі фахівців і в той же час комуністичних підривників переважно для африканських країн, має тепер для вивчення окремий і нагальний предмет — Судан. Як воно й чому там так сталося — певно не один лектор того інституту сушить тепер цим питанням собі голову, щоб щось речеве можна було сказати студентам. Цим питанням сушать собі голови і в ЦК КПСС, і в Раді Міністрів, і в Президії Верховного Совєту СССР. А тим часом „хартумізація" являє собою черговy поразку червоної Москви, її загарбницької політики, її повторного месіянства — запанувати над цілим світом. Тим часом на мапі світу, не просохнувши, зникла ще одна червона пляма.

Майбутнє української культури в Канаді

Оттава (мс)—В половині вересня ц. р. тут відбудеться важлива конференція, присвячена питанням збереження та розвитку української культури в Канаді. Хоч формально йдеться про відзначення 80-річчя українського поселення в Канаді, то фактично йдеться про набагато важливіщу справу: визначити напрямні нашої культурної політики в Канаді, з допомогою якої можна б було зберегти етнічно-культурну окремішність українського поселення в Канаді на чергові десятиліття.

Конференцію підготовляють Відділи Комітету Українців Канади у Східній Канаді, а господарем є Відділ КУК в Оттаві. В рямках конференції відбудуться чотири сесії, а також виставка українського народного мистецтва у приміщеннях Канадійського національного музею. Конференція має схвалити рекомендації для 20-го Конґресу Українців Канади, який відбудеться у Вінніпеґу на початку жовтня 1971 р.

Треба відзначити, що сама підготова конференції, а також плянування, в основному зосереджуються вже в руках представників молодого покоління. Активну участь приймають українські студенти. Координатором конференції є Модест Цмоць. Підготовчу роботу провадять дев'ять комісій, яким допомагає Дорадчий Комітет, складений з представників старшого громадянства з Оттави, Монтреалю та Торонто. Організаційний Комітет підготовив та поширив інформаційну літературу українською, англійською та французькою мовами. Передбачена участь біля 400 осіб з різних місцевостей Онтаріо та Квебеку. В конференції прийматимуть участь також представники окремих етнічних груп, федерального та провінційних урядів.

Наради триватимуть два дні—18-го і 19 вересня і зазакінчаться прийняттям резолюцій, які будуть передані на розгляд підготовлюваного урядом т. зв. Онтарійського конґресу спадщини.

10 мільйонів пасажирів перевезла цивільна авіяція в Україні

Київ. — Керівник Управління Української цивільної авіяції О. Горяшко подав на сторінках „Радянської України" з 18 серпня, що в Україні незабаром буде перевезено разом 10 мільйонів пасажирів засобами цивільної авіяції УССР. Початок Української цивільної авіяції зараховує до 1923 року. Тепер надходять нові літаки, переважно з реактивними, турбінними двигунами, „ТУ-134" і „ЯК-40", покищо „добре освоєні летунами, інженерами, бортмеханіками Бориспільського, Одеського, Дніпропетровського та деяких інших аеропортів". Бориспільський аеродром належить Києву. Цього року, писав О. Горяшко, „ми одержуємо між континентальні літаки „ІЛ-62" на 186 місць. Перші рейси вони виконуватимуть на трасах Київ — Ташкент, Київ - Хабаровськ, а згодом вийдуть на закордонні траси". Наступного року в Україні одержать новий літак „ТУ-154", що замінить застарілі літаки.. „Україна вийшла на перше місце за кількістю оброблених з повітря гектарів угідь", пише О. Горяшко про сільсько - господарські завдання цивільної авіяції: „Цього року літаки мають провести авіяційно-хемічні роботи на площі 16 мільйонів гектарів". Будуть так зв. міжколгоспні аеродроми, невеликі, але з твердим накриттям: тепер їх є понад 200, „а протягом нинішньої п'ятирічки буде споруджено ще 570".

НАЙБІЛЬША ОПЕРАЦІЯ В ІСТОРІЇ АВСТРАЛІЇ

Десять ветеринарів із університетської кліники в Сіднеї, Австралія, переводять операцію слона Тари, вагою у дві тонни. У висліді двогодинної операції слонові вирізано тумор величиною футбольного м'яча, що загрожував його життю. Після операції слон почав вертатися до здоров'я.

Зразкове безладдя в заготівлі лікарських рослин в Україні

Київ. — Ромашка, звіробій, волошки і т.д. — багато рослин з лікувальними властивостями ростуть на українській землі і з них виробляють цінні ліки, але даремно громадяни питають за ними в аптеках. Задовольняти потреби медичної промисловости УССР і громадян покликані, за повідомленням „Радянської України", „Всесоюзне Об'єднання „Лікрослпром" Міністерства медичної промисловости СССР, що має контору в Києві, Укоопспілка, Аптечне Управління Міністерства охорони здоров'я УССР". Укоопспілка зібрала 10 років тому різної сировини з лікарських рослин 763 тонни, а в 1970 р. 2 931 тонну. Однак, збирання лікарських рослин іде самопливом, багатьох рослин не постачає взагалі ніхто, а інших — забагато, замовлено 54 види, а зібрано лише 26 видів рослин, необхідних для продукції ліків природним, не хемічним способом. Найбільше лікарських рослин „збраюють школярі, діти з піонерських таборів", але їм не платять, або майже не платять за ту працю, як майже не платять і дорослим збирачам. Тому в „Радянській Україні", в статті „Проблеми зеленої аптеки", сказано: ‚Щоб заохотити людей збирати, слід переглянути закупочні ціни на лікарські рослини, відповідно до затрати праці на збирання того чи іншого виду". Держплян УССР не надсилає до областей побажаних плянів заготівлі рослин. Об'єднання „Лікрослпром" СССР, хоч діє в Україні і йому „підпорядковані 6 радгоспів нашої республіки", не співпрацює з Міністерством охорони здоров'я УССР. У Кримській і Херсонській областях мали б вирощувати аптечну ромашку — ніхто її не вирощує, бо не оплачується. „Зменшилися заготівлі кори, крушини дубу, березових бруньок, вільхових шишок, плодів черниць, горобини тощо", чим займаються лісництва: люди там не обізнані із справою, присилають непотріб, але винищують молоді ліси. „Населення постійно відчуває велику потребу в кукурудзяних приймочках. Аптеки не спроможні задовольнити попит на них, бо ніде збирати цієї сировини: ніхто ж бо не пустить збирачів на колгоспне поле" — інформує „Радянська Україна".

СТУДІЯ ПРИ ТЕАТРІ

При Українському драматичному театрі „ім. Леніна" в Харкові цього року засновано Студію для молодих акторів. Її створено для „підготови акторів, поповнення театральних груп творчою молоддю і для піднесення творчої діяльности" самого ж Харківського Театру, про що сказано в газеті „Культура і Життя" з 12 серпня.

ЗБУДУЮТЬ ПОНАД 500 АЕРОДРОМІВ

Поля України покриваються невеликими, здебільшого лише з добре утрамбованою землею, сільськими аеродромами, на які можуть приземлюватись малі літаки і гелікоптери. Тільки на Поділлі цього року буде створено 30 таких аеродромів, писала „Радянська Україна" з 18 серпня. За пляном впродовж 5 наступних років в Україні буде створено 370 аеродромів „з твердим покриттям", і тоді таких буде в УССР майже 800. Офіційно невеликі летовища з твердим накриттям призначені для літаків, що обслуговують потреби сільського господарства.

ТАРЗАН, Ч. 6612. Варунґи вбивають молодого Умбебе

Умбебе, юнак з роду мамадідів, який не погоджується з своїми варунґськими вчителями і бажає вернутися додому, стає новою жертвою варунґів... обдурений підступною усмішкою Малі-Бубу...

Це мене засмучує, що наші мудрі мужі не навчили тебе речей, що їх ти хотів вивчити, Умбебе, але...

Але присмно знати, що ти є одним юнаком з роду мамадідів, який нічого злого не скаже... про варунґів!

Прощавай, Умбебе!

Прощавай, Умбебе!